

SPOR DALI ve ALT DISİPLİNLERİNE ÖZGÜ DOPİNG KONTROL

TESTLERİ ve ANALİZLERİ

WADA tarafından söz konusu analizler için, orijinal kodu TDSSA, açılımı ise Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı olan belge yayınlanmıştır. Bu yöntemin amacı, dopingle mücadele kurumlarının, spor dalları ve alt branşlarında daha etkili ve akıllı doping kontrolü programlarını uygulamalarına yardımcı olmaktır. Spor Dalına Özgü Analizler, standart rutin idrar analiz menüsünde yer almayan, özel analiz yöntemi gerektiren Yasaklı Maddeler için yapılmaktadır. Bu yasaklı Maddeler o spor dalında suistimal edilme riski yüksek olan maddelerdir.

Bu teknik belgede yer alan kurallar, Talimat'ın 5.4.1 nolu maddesi ile 01.01.2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İmza koyan tüm taraflar, dürüst sporcuları koruyabilmek için o spor dalında suistimal olasılığı yüksek olan Yasaklı Maddeler için daha uygun ve tutarlı analizler yapılması gerektiği konusunda hemfikirdirler.

Bu belge içeriğinde yer alan kural ve düzenlemeler, test için numune alımı yetkisi verebilen tüm dopingle mücadele kurumları yani; Uluslararası Federasyonlar, Ulusal Doping Mücadele Kurumları, Bölgesel Doping Mücadele Kurumları, Büyük Turnuva Düzenleyicileri için geçerlidir.

Kan Yapımını Uyarıcı Maddeler (EPO ve analogları, birdiğer deyişle ESA'lar), İnsan Büyüme Hormonu (GH) ile bu hormonu Salgılatan Faktörler (GHRF'ler) ve analogları ile bu hormonu salgılatan peptidler (GHRP'ler), şu an için bu belgenin kapsamında yer alan Yasaklı Maddeler'dir. Gelecekte Yasaklı Liste'ye eklenecek herhangi bir yasaklı madde veya metot, eğer kabul edilmiş bir tayin (analiz) metodu mevcut ve standart idrar analizi kapsamında değilse, bu belgenin kapsamına dahil edilebilir.

Bu teknik doküman, WADA tarafından davet edilen bilim, laboratuvar, egzersiz fizyolojisi ve dopingle mücadele uzmanlarından oluşan bir çalışma grubunca geliştirilmiştir.

Fizyolojik risk değerlendirmeleri, laboratuvarların analiz kapasiteleri, daha önce yapılan analizlerin sonuçları dikkate alınarak, her bir spor dalı ile alt disiplinleri için ve her özel analiz kategorisi için yüzde (%) olarak Asgari Analiz Düzeyleri tespit edilmiştir. Bu tespitte finansal koşullar, ülkelerin spor kültürleri ve performans seviyeleri, istihbarat ve cinsiyet gibi kavramlar rol oynamamış; sadece fizyolojik ve fizyolojik olmayan koşullar dikkate alınmıştır.

WADA dopingle mücadele kurumlarının Risk Değerlendirmesi ve Test Dağılım Planı hazırlamalarına yardımcı olmak için, "Etkin Doping Kontrolü Programı Uygulama Rehberi" adlı yeni bir rehber hazırlamıştır. Bu Rehber sayıca çok test yapmaktan ziyade daha nitelikli bir yaklaşımı benimseyerek, akıllı doping kontrolü programlarının uygulanmasına olanak vermektedir.

Tüm dopingle mücadele kurumlarının kendi doping kontrolü programlarında Asgari Analiz Düzeyleri'ni tam olarak uygulamaları zaman alacaktır. Bu sebeple WADA 2015 yılı içinde yapacağı dopingle mücadele kurumları gözlemlerinde Uygunluk'tan çok uygulamaya önem verecektir. 2015 dopingle mücadele kurumları için, bu Teknik Belge'ye adaptasyon ve danışma yılı olacak; ADAMS ve WADA'nın Gözden Geçirme ziyaretleri ile her dopingle mücadele kurumu izlenecek ve değerlendirilecektir.

Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı, asgari analiz düzeyleri oluşturarak amaca yönelik doping kontrol programına çok iyi bir örnek oluşturmaktadır. Test Dağılım Planları, Asgari Analiz Düzeyleri'ni kapsayan veya aşan dopingle mücadele kurumlarının programlarına devam etmeleri yeterlidir; halihazırdaki analiz düzeylerini azaltmalarına gerek yoktur. Halen Asgari Analiz Düzeyleri'ni karşılayamayan dopingle mücadele kurumlarının durumlarını gözden geçirmeleri ve bu yeni yöntemi kendi dopingle mücadele programlarına entegre etmek için finansal kaynak yaratmaları gerekmektedir. Bu kaynağı yaratamıyorsa, yaptıkları test sayısını azaltarak kaynak yaratabilirler ancak bu azaltma dopingle mücadele programını etkisiz hale getirmeyecek düzeyde olmalıdır.

Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı'nın uygulanması ile, bir çok spor dalı ve alt branşlarında yarışan sporcularda, kapsamda yer alan yasaklı maddeler açısından caydırma ve engelleme oranı yükselecek; bu yasaklı maddelerin analiz yoluyla tespit edilme yüzdesi artacak; laboratuvarların analiz kapasitelerinde artış olacak ve dürüst sporcuların hakları daha fazla korunmuş olacaktır.

Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı, Talimat'a imza koyan tüm tarafların uygulamak zorunda olduğu bir belgedir ve WADA'nın Talimat'a Uygunluk denetiminin bir parçası olacaktır.

Bu belgede yer alan kurallar, Ulusal Doping Mücadele Kurumları ve Uluslararası Federasyonlar'ın Doping Mücadele Kuralları çerçevesinde Ulusal ve Uluslararası Düzeydeki sporcularına uygulanacaktır ancak bu durum kurumların diğer Sporcular'ına da ilave analizler yaptırmasına engel değildir. Unutulmamalıdır ki; Sporcu'nun düzeyi ne

olursa olsun, herhangi bir zaman ve yerde, Yasaklı Liste'de yer alan Yasaklı Maddeler açısından doping kontrolüne tabi tutulabilirler.

Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı, sadece Ulusal ve Uluslararası Düzeydeki sporculara uygulanan ve sadece spor dalları ile alt disiplinlerine özgü bir belgedir fakat Ulusal Doping Mücadele Kurumları, bu belgede yer alan kuralları kendi yetkileri altındaki sporcu, spor dalı ve alt disiplinleri için de uygulayabilirler.

Doping Mücadele Kurumları, öncelikle Risk Değerlendirmeleri'ni dikkate alarak o spor dalı veya alt disiplini için kaç adet test yapacağını belirleyecek; daha sonra bu rakama Asgari Analiz Düzeyi yüzdesi uygulanacaktır. Örnelemek gerekirse; eğer bir kurum o spor dalı veya alt disiplini için 100 test planlamış; Asgari Analiz Düzeyi yüzdesi Kan Yapımını Uyarıcı Maddeler (ESA) için %60 ve İnsan Büyüme Hormonu ile bu hormonu Salgılayan Faktörler (GH/GHRF) için %10 ise, kurum bu 100 testin 60 tanesinde ESA analizi (hem idrarda hem kanda), 10 GH/GHRF analizi (hem idrarda hem kanda) yaptırmalıdır. Kurumlar aynı numune için daha başka analizlerde isteyebilirler. Bu örnek için verilen 60 ve 10 rakamları bu özel analizler için verilen en az sayıdır. ESA analizi yapılan numunelere GH/GHRF analizi de yapılabilir. Kalan 40 numune, standart rutin idrar analizi veya daha üst düzey analize tabi tutulabilir.

Spor Dalına Özgü Analizler Teknik Dökümanı'na göre sporcuların numunelerine uygulanacak analizler, elde edilen istihbarat ve mevcut risk faktörlerine göre her sporcu için ayrı ayrı belirlenmelidir.

Eğer bir sporcu birden fazla spor disiplininde yarışıyor ve yarışma dışı doping kontrolü yapılacaksa; o disiplinler içinde Asgari Analiz Düzeyi yüzdesi en yüksek olanına göre analize tabi tutulacaktır.

Eğer bir sporcu bir turnuvada birden fazla disiplinde yarışıyor, hangi disiplinde yarışırken doping kontrolüne davet edilirse, o disiplinin Asgari Analiz Düzeyi uygulanacaktır.

Doping Mücadele Kurumları her bir numune için istedikleri minimal analiz düzeyini laboratuvarlara bildireceklerdir. Ancak bazı durumlarda doping mücadele kurumları herhangi bir numune için, aynı seansta veya daha önce yaptıkları testlerin sonucuna göre, ileri analizler isteyebilirler. Örneğin; bir kurum Atlet Biyolojik Pasaportu için kan numunesi alırken, aynı seansta idrar numunesi de alır; kan profilinde anormallik varsa idrarda ESA tayini talep edebilir. İleri analiz talepleri en kısa zamanda laboratuvarlara iletilmelidir

Çünkü Uluslararası Standartlara göre numuneler, laboratuarlarda en fazla c ay muhafaza edilmektedir.